

РЕШЕНИЕ

№ 891

гр. София, 09.01.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 54 състав, в публично заседание на 14.11.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Атанас Николов

при участието на секретаря Ирена Йорданова и при участието на прокурора Куман Куманов, като разгледа дело номер **5589** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 и следващите от АПК, във връзка с чл.1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/.

Делото е образувано по искова молба на С. П. С. с ЕГН [ЕГН] от [населено място] срещу СДВР, като ищеца основава исковата си претенция на чл.1 от ЗОДОВ и претендира заплащане на обезщетение в размер на 200 000 лева за претърпени неимуществени вреди от нанесен незаконен побой на 14.10.2018г., ведно със законната лихва от датата на увреждането до окончателното плащане.

В исковата молба се твърди, че С. С. е бил задържан от служители на СДВР на 14.10.2018г. в [населено място], в автобус 47 по пътя Б. С.. Получил е нареждане да слезе от автобуса, като на спирката му е нанесен побой с юмруци и ритници по цялото тяло и главата, след което полицаите го качили в служебния автомобил и го откарали в 9 РУ на СДВР. Вследствие на нанесения побой на ищеца били причинени травматични увреждания и се наложило да бъде извикан екип на Спешна помощ. Екипът на място преценил, че С. се нуждае от оперативна намеса и бил откаран в ЦКБ МВР. Там била извършена операция по спешност, при която бил отстранен орган – слезка и настанен за стационарно лечение. Ищецът посочва, че тези действия на полицейските служители са незаконосъобразни, причинили са му травматични увреждания, болки, страдания, унижение, страх и стрес. За репарирание на вредите претендира обезщетение в размер на 200 000 лева. Доводите се поддържат в хода на съдебното производство по същество от упълномощения процесуален представител.

Направено е искане за присъждане на разноски.

Ответникът – СДВР, чрез упълномощените си процесуални представители юриконсулт И., в писмен отговор на исковата молба и в хода по същество на делото оспорва изцяло предявения иск като неоснователен и недоказан. Фактическите действия не са доказани, а размерът на обезщетението е завишен. Счита, че е налице съпричиняване, в хипотезата на чл. 5 от ЗОДОВ. Претендира юриконсултско възнаграждение. Прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение. Прокурор К. от СГП дава заключение, че предявеният иск е основателен и доказан.

От фактическа страна.

Със Заповед за задържане на лице рег. № 1831/14.10.2018г., издадена от К. И., мл. инспектор при ОСПСОВОР СДВР, на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР е задържан С. П. С. в помещение за временно задържане на 09 РУП – СДВР. Освободен е в 18,20 часа на 15.10.2018г. – л. 45 от делото. Видно от декларация подписана при задържането на 14.10.2018г. в 19,20 ч., лицето е декларирано, че се нуждае от консултация с лекар – л.47 от делото.

Видно от приложената Епикриза на л.56 от делото от История на заболяването №12285/15.10.18г. - 18.10.18г. от Клиника по обща, коремна и съдова хирургия при МБА/1 - ЦКБ към лечебни заведения за болнична помощ при Медицински институт - МВР, С. П. С. постъпва докаран от екип на ЦСМП след травма в областта на гърдите и корема. Като инцидентът е станал около 19.30ч. Оплаквал се е от болка в лява гръдна и коремна половина като е съобщил за гадене, без повръщане. В обективния статус е отразено: „...контактен, адекватен, ориентиран, в увредено общо състояние....Сърце - ритмична сърдечна дейност, пулс 96 уд/мин., АН - 90/55mm Hg. Корем - леко балониран, над нивото на гръдния кош, умерено изразена резистентност на коремната стена, болезнен дифузно с данни за перитонеално дразнене. Отслабена перисталтика...". Проведени са лабораторни изследвания на кръв, УЗД на коремни органи - данни за свободно подвижна течност в корема, латерография на корема - без ХАС и пневмоперитонеум, Графия на бял дроб и сърце, ЕКГ. Като заключение е отразено: „...Касае се за пациент в шоково състояние с клинични и УЗД данни за подвижна течност в корема, показан за спешна лапароцентеза и при положителна находка, лапаротомия по витални индикации...". С. С. е опериран на 15.10.18г. като е извършена: „...Срединна лапаротомия.... намери се около 2000л. кръв в свободната коремна кухина, лезия в областта на долния полюс на далака с натичане на кръв. Извърши се спленектомия....лаваж на коремната кухина...зложиха се тръбни дрена...". Приложено е медикаментозно лечение с вливане на водно-солеви разтвори, глюкозни р-ри, високомолекулярни р-ри, преливане на кръв (Ер. маса), плазма, антибиотик (Цефазолин), обезболяващи. Изписан с подобрене, указание да продължи антибиотичното лечение с Аугментин в амбулаторни условия и окончателна диагноза: Контузио торакоабдоминалис (гръднокоремна контузия); Руптура лиенис травматика (травматично разкъсване на далака/слезката); Хемоперитонеум - 2000мл. (наличие на кръв в коремната кухина); Хеморагичен шок. Видно от Съдебно-медицинско удостоверение №272/2018г., издадено от д-р М. А., на 22.10.2018г., на л. 54 от делото, е описано състояние при прегледа, след хирургично отстраняване на слезката в долния полюс, състояние след калюлиране на централна вена в дясно подключечно, скарикационни проби на дясна ръка. Тези травматични

увреждания са получени в резултат на действията на твърди тъпи предмети и могат да бъдат получени по време и начин, както се съобщава в предварителните сведения. Уврежданията са причинили загуба на слезка.

Разпитан е свидетеля Н. Х.. Съдът кредитира показанията на свидетеля, за обстоятелствата, които се установяват и от писмените доказателства по делото.

По делото е прието заключение на вещото лице от което се установява, че С. П. С. постъпва в Клиника по обща, коремна и съдова хирургия при МБА/1 - ЦКБ към лечебни заведения за болнична помощ при Медицински институт - МВР на 15.10.2018г. в състояние на хеморагичен шок. Бързото намаляване на кръвния обем може да причини загуба на съзнание, задълбочаващо се до необратим хеморагичен шок (шок от намаления кръвен обем) и смърт. Редукцията на еритроцитна маса води до остра тъканна хипоксия (недостатъчното снабдяване на тъканите с кислород). Кислородното снабдяване на тъканите се поддържа компенсаторно чрез вазоконстрикция (свиване на кръвоносните съдове) в кислород - нечувствителните области и вазодилатация (разширяване на кръвоносните съдове) в основните, нуждаещи се от кислород части на тялото. Поради възникналата тъканна хипоксия и ацидоза (увеличаване на киселинността), афинитетът на хемоглобина към кислорода намалява и отдаването на кислород към тъканите се улеснява и увеличава. Започва компенсаторно увеличаване на плазмения обем. То, заедно с евентуалните вливания е причина за по-късното понижаване на хемоглобина, еритроцитите и хематокрита (лабораторен показател, показващ какъв обем от кръвта заемат червените кръвни клетки). Острата тъканна хипоксия за часове стимулира повишена продукция на еритропоетин (хормон, стимулиращ синтеза на еритроцити). Адекватната мобилизация на еритропоезата (процес на синтез на червени кръвни клетки) обаче продължава дни, а последващата спонтанна корекция на анемията - седмици. Постепенно възниква железен дефицит.

Клиничните прояви зависят от степента и скоростта на кръвозагубата. При остра загуба на 500 ml (10%) - обикновено е без клинични прояви. Рядко се наблюдава синкоп (припадък) при кръводарители. При остра кръвозагуба на 1000 ml (20%) - в покой липсват оплаквания и симптоми. В изправено положение и при усилие са налице хипотония (ниско кръвно налягане) и тахикардия (повишен пулс). При остра кръвозагуба на 1500 ml (30%) - наблюдават се отпадналост и безпокойство; в легнало положение артериалното налягане и пулсът могат все още да са нормални. Ортостатизъм - хипотония и тахикардия при опит за изправяне до синкоп. Тахикардия при усилие. При остра кръвозагуба на 2 000 ml (40%) - централното венозно налягане и артериалното налягане са силно понижени, дори в покой. Пациентите са със силна отпадналост и тревожност, често са объркани. Имат задух и жажда, ускорен пулс, с бледа, студена, влажна и лепкава кожа. Развива се хеморагичен шок. При остра кръвозагуба на 2500 ml (50%) и повече - бързо настъпва шок и смърт. Компенсаторните механизми на организма действат адекватно при кръвозагуба до 20% от общия кръвен обем. Всяка бързо настъпила кръвозагуба на повече от 30% от общия кръвен обем може да доведе до смъртен изход. Поради това и в.л. е дало заключение, че оперативната интервенция извършена на С. П. С. е била спешна и животоспасяваща, както и че на 14.10.2018г. му е било причинено травматично разкъсване на слезката с последвал кръвоизлив 2000мл. в коремната кухина, което е наложило спешно оперативно лечение с отстраняване на слезката, което реализира медикобиологичния критерий загуба на слезка. Механизма на разкъсване на слезката

в областта на долния полюс отговаря на директен удар в тази област с твърд тълковен предмет.

От правна страна:

Искът за неимуществени вреди е процесуално допустим, предявен заедно с оспорване на законосъобразността на фактическите действия, от които са причинени вредите, срещу надлежен ответник, срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконнообразни действия се твърди, че са причинени вредите.

Разгледан по същество, искът е доказан и частично основателен досежно размера на претендираното обезщетение.

В чл. 7 от Конституцията на Република България е предвидено, че държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове, действия или бездействия на нейни органи и длъжностни лица. Този принцип е залегнал и в разпоредбата на чл. 203 от АПК, съгласно която исковете за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконнообразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, се разглеждат по реда на тази глава, а за неуредените въпроси се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди.

Държавата и общините носят отговорност за вреди, причинени на граждани и юридически лица от незаконнообразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Активно легитимирана страна по иска по чл. 203 от АПК, може да бъде всяко лице, което твърди, че е претърпяло вреди, в следствие на незаконнообразни актове, действия или бездействия на държавни и общински органи и длъжностни лица. Този иск представлява автономно средство за защита на частноправните субекти срещу несъобразна със закона административна дейност. Те обаче следва да докажат претърпените вреди, техния характер и размер и най-вече, че вредоносният резултат е в пряка причинно-следствена връзка с противоправното поведение на държавен или общински орган или длъжностно лице, при или по повод на изпълнението на административната дейност. Наличието на тези предпоставки е условие за ангажиране на отговорността на държавата и съответно присъждане на обезщетение.

В случая е налице първият елемент от фактическия състав на отговорността по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. Вредите се претендират от незаконнообразни действия на полицейски служители, извършени при задържането на ищеца на 14.10.2018г. Действията са изразяват в упражняване на физическо сила спрямо задържаното лице. Настоящата съдебна инстанция счита, че такива действия се доказват с приложените към делото доказателства, в т.ч. и с писмените документи на л.58-67 от делото, касаещи образуването досъдебно производство №517/2018г. по описа на СО-СГП по обвинението на Б. П. и К. И. за извършено престъпление по чл.131, ал.1, т.2, вр. с чл.128, ал.2 от НК и издаденото по-късно медицинско удостоверение, в което е направено заключение, че констатираните увреждания могат да бъдат получени по време и начин, както се съобщава в предварителните сведения, а именно при упражнено физическо насилие при задържането на ищеца на 14.10.2018г.

Съдебномедицинското удостоверение е официален документ по смисъла на чл. 179, ал.1 от ГПК във връзка с чл. 144 от АПК, издадено от длъжностно лице в кръга на службата му по установените форма и ред. Удостоверението съставлява доказателство за отразените в него обстоятелства и направеното заключение на експерта. Съдебномедицинското удостоверение не е оспорено от ответника и доказателствената му сила не е опровергана в хода на съдебното производство. Вписванията в декларацията подписана от лицето при задържането му в 09 РУП СДВР относно здравословното състояние на лицето не опровергават съдържанието на удостоверението. В случая уврежданията са от естество застрашаващо живота на С.. Причинили са болки и страдания на ищеца, като са засегнали значимо здравословното му състояние и са изисквали оказване на медицинска помощ, доказателство за което е издадената Епикриза и вписванията направени в нея. Наред с това, съдът изцяло кредитира и заключението в частта, в която лекарят изяснява обстоятелствата свързани с последиците, които е търпял С. П. С. в здравословен аспект и ограниченията в начина на живот и възможностите за трудова и физическа активност, които налага отстраняването на далака. Съгласно заключението на лекаря, Слезката или далак - lien, е най-големият лимфоиден орган в човешкия организъм. Освен това тя е и орган на кръвоносната система. Функцията на този орган е многостранна: произвежда лимфоцити и играе основна роля в изграждането на имунитета, прочиства кръвта от чужди частици, микроорганизми, дегенерирани левкоцити, както и фрагменти от разрушени червени клетки - еритроцити. Слезката осъществява роля и на кръвно депо - в нея се задържа значително количество кръв, което при нужда се освобождава в системното кръвообращение. Слезката не е жизненоважен орган, тъй като нейните функции могат да се изпълняват и от други органи. Поради тази причина при отстраняването ѝ човек продължава да живее. Изграждането на слезката наподобява анатомично строежа на лимфните възли, като се наблюдават и съществени структурни различия. Най-отвън е ограничена със съединителнотъканна капсула - tunica fibrosa. От фиброзната капсула във вътрешността на органа навлизат съединителнотъканни гредички - trabeculae splenicae, които се свързват помежду си и образуват вътрешния скелет на органа. Тази структура е изградена от колагенни и еластични влакна, и гладко мускулни елементи, даващи възможност на слезката да променя своя размер, като по този начин се осъществява функцията ѝ на кръвен резервоар. Човек е възможно да живее без слезка, но тъй като тя изпълнява изключително важна роля в имунитета пациентът става по-податлив на инфекции. Към това следва да се добавят и свидетелските показания, събрани в хода на съдебното производство, съгласно които след инцидента, С. за един сравнително дълъг период от време е бил в невъзможност да извършва трудова дейност. Действията са незаконосъобразни, в нарушение на чл. 85 и чл. 86 от ЗМВР. Използването на физическа сила е допустимо само, когато това е абсолютно необходимо в изброените в чл. 85, ал. 1 случаи, съобразено с конкретната обстановка, характера на нарушението на обществения ред и личността на правонарушителя. За използването на физическа сила следва да се изготви писмен доклад от служителя, в който да се изложат основанията и обстоятелствата за използване на физическата сила, въз основа на които да се прецени дали са били налице законовите предпоставки за това. В случая липсва доклад по чл. 5, ал. 1 със съдържанието по ал. 2 от Наредба № 8121з – 418/14.03.2017г. за реда за употреба на физическа сила и помощни средства от служителите на МВР, няма данни за основанията, обстоятелствата, причините за

физическите действия на служителите на МВР. Настоящата инстанция счита, че тези действия са незаконосъобразни, доколкото не са мотивирани от фактическа и правна страна с доклада по чл. 5 от Наредбата.

Вторият елемент от фактическия състав на отговорността е причиняване на вреди, като се претендират настъпили неимуществени вреди. Твърди се, че в резултат от употребената физическа сила на ищеца е причинено разстройство на здравето, опасно за живота. Травматичните увреждания са доказани с приетото по делото съдебномедицинско удостоверение, Епикриза и изслушаното и прието заключение на в.л. по делото. Те са довели до болки и страдания, съставляващи неимуществени вреди.

Доказан е и третият елемент от фактическия състав на отговорността по чл.1, ал. 1 от ЗОДОВ – причинно – следствената връзка, съдът счита, че неимуществените вреди са в пряка и непосредствена причинно – следствена връзка с незаконните действия, което също се установява от съдебномедицинското удостоверение.

Доказани са всички елементи от фактическия състав на отговорността по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. Претърпените неимуществени вреди следва да бъдат обезщетени, тъй като са налице законните основания за реализиране на отговорността на държавата в лицето на компетентната административна структура. Съгласно чл.52 от ЗЗД обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост, която като критерий за определяне на паричния еквивалент на моралните вреди, включва винаги конкретни факти, относими към стойността, която засегнатите блага са имали за своя притежател. При преценката за справедливост на размера на неимуществените вреди следва да се вземат предвид всички обстоятелства, които са релевантни за определяне действителните преки и непосредствени вреди, причинени от съответното увреждащо деяние - начинът на извършването му, обстоятелствата, при които е извършено, степента на увреждането, особеностите на всеки конкретен случай, характера и степента на увреждането, начин и обстоятелства, при които е получено, последиците за здравето на ищеца, продължителността и степента на интензитета, възрастта, общественото и социалното му положение. По тези въпроси е формирана практика на ВКС /обобщена в ППВС №4/68 г. и доразвита в множество решения, постановени по реда на чл.290 от ГПК/, според която, понятието „справедливост” по смисъла на чл.52 ЗЗД не е абстрактно понятие, а е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид при определяне на размера на обезщетението – такива при телесните увреждания могат да бъдат характерът на увреждането, начинът на извършването му, обстоятелствата, при които е извършено, допълнителното влошаване състоянието на здравето, причинените морални страдания, осакатявания, загрозявания и др., като от значение е и възрастта на увредения, общественото му положение, както и редица други обстоятелства, които съдът е длъжен да обсъди и въз основа на оценката им да заключи какъв размер обезщетение по справедливост да присъди за неимуществени вреди. Следва да се вземат предвид във всеки конкретен случай установените по делото конкретни обстоятелства, свързани с характера и тежестта на увреждането, интензитета и продължителността на претърпените емоционални болки и страдания, а така също и икономическото състояние в страната към момента на увреждането, израз, на което са и установените лимити на отговорност на застрахователя към този момент.

При така възприетата съвкупност и вид на претърпените от ищеца увреждания и

характера им, както и отчитайки реалната опасност за живота на пострадалия /претърпял тежка животоспасяваща оперативна интервенция за отстраняване на далака/ и негативните последици от тези увреждания /вкл. от гледна точка възрастта на ищеца към момента на настъпване на вредите - 44 г./, които ще търпи до края на живота си. Ищецът е претърпял необратима загуба на орган, който е от изключителна важност за имунната му система, като липсата на този орган води до наличие на непрекъснат и повишен риск от всякакви инфекции, възпалителни, вирусни и простудни заболявания, което налага ползване на съответни медикаменти и ваксини. Липсата на далак е обусловило и загуба на работоспособност за тежък физически труд, респективно ищецът пожизнено ще търпи ограничения при избора на професионална реализация, ще бъдат ограничени възможностите му да работи /съобразно ограничената възможност за тежък физически труд и необходимостта от защитена от инфекции околна среда/, което ще го затрудни при осигуряването на трудови доходи. В този смисъл, отчитайки установените по делото критерии, релевантни за определяне на справедливото обезщетение за неимуществени вреди, настоящият състав намира, че паричният еквивалент на претърпените вреди, съобразен и със социално-икономическите условия в страната в годината на увреждането, е в размер на 80 000 лв. Т. обезщетение се явява обосновано и справедливо. Върху определената сума за обезщетение се дължи и мораторна лихва в размер на законната лихва от датата на преустановяване на незаконните действия на 14.10.2018г. до окончателното плащане, като съгласно т. 4 на Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005г. на ВКС по т. д. № 3/2004г. началният момент на забавата и съответно на дължимостта на законната лихва върху сумата на обезщетението за незаконните действия и бездействия на административните органи е моментът на преустановяването им. Искът до пълния предявен размер от 200 000 лева следва да бъде отхвърлен.

При този изход на правния спор, своевременно направено искане и доказани разноски по списък, на ищеца се дължат разноски в размер на 630 лева, представляващи платена държавна такса и разноски за експертиза. По отношение на адвокатското възнаграждение, доколкото не са представени доказателства за плащането на такова, то не следва да се присъжда.

На ответника се дължи юрисконсултско възнаграждение, съразмерно с отхвърлената част от исковете в размер от 250 лева по чл. 24 от НПП.

С тези мотиви, съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи с адрес [населено място], [улица], на основание чл. 1, ал.1 от ЗОДОВ да заплати на С. П. С. с ЕГН [ЕГН] от [населено място] сума в размер на 80 000 лева, ведно със законната лихва от 14.10.2018г. до окончателното плащане като обезщетение за претърпени неимуществени вреди от незаконосъобразни действия, изразяващи се в употреба на физическа сила при задържане на 14.10.2018г. , като **ОТХВЪРЛЯ** иска за разликата до пълния предявен размер от 200 000 лева като **НЕОСНОВАТЕЛЕН И НЕДОКАЗАН**.

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи с адрес [населено място], [улица] да заплати на С. П. С. с ЕГН [ЕГН] от [населено място] сума в размер на 630 лева, представляваща разноски за съдебното производство.

ОСЪЖДА С. П. С. с ЕГН [ЕГН] от [населено място] да заплати на Столична дирекция на вътрешните работи с адрес [населено място], [улица] сума в размер на 250 лева, представляваща юрисконсултско възнаграждение.

Решението подлежи на обжалване в 14 - дневен срок от съобщаването му на страните, с касационна жалба пред Върховния административен съд на Република България.